

Budget och ekonomisk plan 2024-2026

Innehåll

Budget 2024	2
Förbundets resultat.....	2
Koncernens resultat	3
Kända större förändringar och påverkan på budgetåret 2024	4
Resultaträkning år 2024 med jämförelse.....	7
Totala intäkter.....	7
Taxefinansierade intäkter.....	7
Verksamhetsintäkter	9
Sidointäkter.....	10
Produktionskostnader	10
Övriga kostnader.....	11
Personalkostnader	12
Avskrivningar	13
Investeringsbudget och plan	14
Likviditetsbudget förbundet.....	15
Ekonomiska nyckeltal	16
Ekonomisk plan 2024-2026	18
Resultaträkningar 2024–2026	19

Budget 2024

Direktionen tog beslut om rambudgeten för 2024, 1 juni 2023. Rambudgeten inkluderade förslaget om taxejusteringar i avfallstaxan för år 2024 samt kraven i de ekonomiska målen.

Nu har även detaljbudgeten lagts med grunden från rambudgeten och med justeringar utifrån hur det ekonomiska läget ser ut nu vad gäller prognoser för tex. inflation, behandlingspriser, index, ränta och förutsättningarna vad gäller de nya ansvaret för fastighetsnära insamling. Förbundet har även arbetat in de effektiviseringar och besparingar som angavs i rambudgeten på 4,5 mnkr.

Förbundets resultat

Gästrike återvinnare har sedan förbundets bildande 2001 haft en positiv ekonomisk utveckling som har grundats på tanken att förbundet ska ha en ekonomi i balans.

Förbundets resultat för hela verksamheten bedöms förbättras från resultatet i rambudgeten på 6,4 mnkr till 7,8 mnkr.

Fördelat på de olika verksamhetsgrenarna ser resultatet ut enligt nedan:

1. Taxefinansierade verksamheten

2. Kommersiella marknadsverksamhete

3. NY! Fastighetsnära insamling av förpackningar

1. Den taxefinansierade verksamheten som innefattar främst insamlingen av hushållssopor, hanteringen av våra återvinningscentraler, informationsverksamheten och kundservice har alltid varit kärnverksamhet och utgör knappt 78 % procent av omsättningen. Självkostnadsprincipen enligt kommunallagen gäller, vilket i praktiken betyder att den taxefinansierade verksamheten inte ska gå med vinst. Budgeterat resultat 0 mnkr.
2. Den kommersiella verksamheten i förbundet består främst av konkurrensutsatt åkeriverksamhet, med tjänster nära, men utanför det kommunala uppdraget. Den delen av verksamheten finansieras via externa intäkter och utgör kring 11 % av förbundets omsättning. Den kommersiella verksamheten har vinstkrav som bidrar till att hålla taxorna nere i den taxefinansierade verksamheten. Budgeterat resultat om 4,3 mnkr.
3. Från årsskiftet börjar förbundet insamlingen av det som avser det nya kommunala ansvaret för insamling av förpackningar. Ersättningen för den utförda insamlingen kommer från producenterna och administreras av

Naturvårdsverket. Förbundet behöver ha en tydlig särredovisning av det nya ansvaret och har utifrån det tydliggjort det med en ny verksamhetsgren. Ersättningen baseras utifrån både fasta och rörliga ersättningar och målet inom projektet har varit att ansvaret ska utföras med kostnadstäckning. Den nya verksamhetsgrenen utgör ca 12 % av förbundets totala omsättning. Fokus för det första året är att ta över ansvaret för alla återvinningsstationer, fortsätta utbyggnationen av hämtningen av förpackningar från flerbostadshus och påbörja i slutet av året insamlingen av förpackningar i liten skala för småhus.

För det första budgetåret budgeteras med ett resultat om +3,5 mnkr. Det första året kommer vi att använda flera bilar som blir färdigavskrivna, i väntan på nya bilar (försenade leveranser) vilket tillfälligt förbättrar ekonomin. Därtill påbörjas insamlingen tidigare för plastförpackningar och pappersförpackningar som ger en högre ersättning än metallförpackningar och glasförpackningar, vilket också tillfälligt ger en bättre ekonomi.

Målet om en soliditet om minst 20 % i koncernen planeras att nås under 2024-2026.

I budgeten är taxjusteringar motsvarande 9,4 mnkr medtagna och interna effektiviseringar och besparingar motsvarande 4,5 mnkr.

Förbundet arbetar ständigt med interna effektiviseringar och de senaste åren har utöver detta interna effektiviseringar motsvarande 3,3 mnkr för år 2022 genomförts och för år 2023 är åtgärder motsvarande 12 mnkr inarbetade i budgeten. En aktiv ekonomistyrning är nödvändig för att säkerställa en ekonomi i balans.

Koncernens resultat

Koncernen består av Gästrikre återvinnare och de helägda bolagen GÅ Tillsammans AB, GÅ Utveckling AB, samt Gästrikre Ekogas AB som ägs till 51 % av förbundet.

Gästrikre Ekogas AB budgeterar ett resultat om +1,1 mnkr (51 % = +0,5 mnkr). Andra året i rad i bolagets historia som det budgeteras med ett positivt resultat. Mängderna på inkommande substrat har vikit under 2023 och är fortfarande i fokus för år 2024. Flera åtgärder planeras för att kunna hålla en hög och stabil produktion. Försäljningen beräknas inte öka nämnvärt, utan det handlar mer om att få till de interna processerna och göra bra affärer. Osäkerheterna kring produktionsstöden och skatter för koldioxid kvarstår, branschen driver på att få till tydliga besked.

De helägda dotterbolagen GÅ Tillsammans AB och GÅ Utveckling AB är i stort sett vilande företag och har bara kostnader för administration, revision och provtagning. Slutredovisningen för sluttäckningen av askcellsdeponin kan få några mindre effekter som har beaktats. Resultatet beräknas till +0,7 mnkr.

Koncernens budgeterade resultat för 2024 uppgår till +9,1 mnkr.

Kända större förändringar och påverkan på budgetåret 2024

I budgeten för 2024 antas verksamheten fortgå i princip så som för år 2023, men med några större förändringar och antaganden som beskrivs nedan.

- **Fastighetsnära insamling av förpackningar blir kommunalt avfall från år 2024.**

Från 1 januari 2024 får förbundet det kommunala ansvaret för insamling av förpackningar fastighetsnära (FNI). Införandet sker succesivt under åren 2024-2026 och till år 2027 ska alla hushåll ha insamling av förpackningar fastighetsnära. Fokus för år 2024 är att förbundet ska ta över ansvaret för alla återvinningsstationer samt införande av fastighetsnära insamling av förpackningar hos flerbostäder. Avfallstaxan har inte höjts med anledning av FNI.

Förbundet har tagit fram beräkningar utifrån i dagsläget med både kända och okända parametrar och utifrån hur tidplanen för införandet ser ut. Enligt förordningen ska systemet vara kostnadstäckande för kommunerna. Budgeten för år 2024 ser positiv ut, vilket främst beror på att initialt bedriver vi insamlingen från flerbostadshus med bilar och kärl som är färdigavskrivna. Försenade leveranser av bilar, samt att fokus på de nya investeringarna kommer att landa på år 2025, gör att främst avskrivningskostnaderna och räntekostnaderna är låga år 2024. I rambudgeten lade vi ingen resultatpåverkan, men utifrån nu lagd detaljbudget är resultatet beräknat till +3,5 mnkr. Resultatet planeras att sjunka framöver, då de tillfälliga positiva effekterna försvinner och hela verksamheten växer med mer kostnadsdrivande delar.

Ekonomisk resultateffekt till budgetåret 2024: +3,5 mnkr

- **Investering i eftersorteringsanläggning**

Beslut om investering i en eftersorteringsanläggning togs av förbundsstyrelsen vintern 2021. Kraftigt ökade investeringskostnader med anledning av omvärldsläget samt att markfrågan drar ut på tiden gör att nya kalkyler och förutsättningar behöver tas fram. Om de nya kalkylerna visar sig vara lönsamma kommer det att få en positiv effekt på den ekonomiska planen. Att i nuläget göra antaganden om dess eventuella

effekter på den ekonomiska planen är däremot alltför osäkert. Investering i eftersorteringsanläggning är inte medtagen i budgeten för år 2024 eller i den ekonomiska planen.

Ekonomisk resultat effekt till budgetåret 2024: Ingen påverkan

- **Finansiell leasing**

I årsbokslutet år 2022 tillämpade förbundet redovisningsprinciperna för finansiell leasing för första gången. Redovisningsprinciperna avser förbundets lokaler på Utmarksvägen 14+16 i Gävle där kontoret, garagen, återvinningscentralen och verkstaden ligger. Förbundet redovisar en finansiell skuld för de framtida hyreskostnaderna och förbundets balansomslutning ökade kraftigt (73 mnkr) och det egna kapitalet minskade, vilket påverkade soliditeten kraftigt negativt. Vid nyckeltalsberäkningarna är soliditeten beräknad både inklusive och exklusive effekten av finansiell leasing. När målet om en soliditet i koncernen på minst 20 % togs, hade vi inte påbörjat tillämpningen av redovisning av finansiell leasing. För att målet ska vara rättvist bör därför soliditeten exklusive effekten av finansiell vara den vi jämför emot. Se vidare under avsnittet om ekonomiska nyckeltal.

Ekonomisk resultat effekt till budgetåret 2024: - 0,4 mnkr samt påverkan på soliditeten.

- **Obligatorisk utsortering av matavfall.**

Från och med år 2024 blir det krav på att alla hushåll och verksamheter ska sortera ut sitt matavfall. Det innebär att det abonnemang som idag finns som heter "osorterat" och där kunderna lägger sitt matavfall i samma kärl som restavfallet inte längre blir tillåtet.

Förbundet kommer att fasa ut dessa abonnemang under de kommande åren och de kunder som har osorterat får gå över till ett abonnemang som heter "sorterat" och därmed få ett brunt kärl för utsortering av matavfall.

Avfallstaxan för abonnemang sorterat är kraftigt miljöstyrande i den meningen att det är rejält mycket dyrare att ha detta abonnemang jämfört med att ha ett abonnemang där utsortering sker. Syftet med att detta abonnemang är ca 3-3,5 gånger dyrare än abonnemang sorterat är att det ska kosta om man inte bidrar till en ökad sortering. De intäkter som dessa abonnemang ger bidrar till att andra som sorterar kan få en lägre taxa. När denna valmöjlighet nu tas bort innebär det att de dessa miljöstyrande intäkter minskar och behöver styras om till andra taxjusteringar.

Utfasningsplanen i nuläget beräknas till att ca 20 % av kunderna som har osorterat kommer att gå över till abonnemang sorterat under 2024, vilket motsvarar ca 1,5 mnkr i intäktstapp som behöver tas igen genom andra taxeintäkter. Förbundet kommer att ansöka om dispens för denna omställning och fasa ut abonnemang osorterat i den takt som fastighetsnära insamling införs under åren 2024–2026.

Ekonomisk effekt till budgetåret 2024: Minskad intäkt med -1,5 mnkr jämfört med tidigare plan. Motsvarar ca 0,7 % av taxorna totalt.

- **Driftbidrag från kommunerna för sluttäckning av askcellsdeponi i Forsbacka**

Förbundets helägda dotterbolag GÅ Utveckling AB har ansvar för att slutföra sluttäckningen av en askcellsdeponi ute i Forsbacka. Slutsättningen kommer att påbörjas under hösten 2023 och vara klar i början av 2024. Den initiala budgeten för sluttäckningen som togs fram hösten 2022 landade på ca 20 mnkr och lika mycket bokades upp som en avsättning i årsbokslutet 2022. Förbundet gick in och täckte upp underskottet med ett aktieägartillskott. För att i sin tur täcka förbundets underskott beslutades under våren/sommaren 2023 om driftsbidrag om totalt 20 mnkr från Gävle, Hofors, Ockelbo och Sandviken kommun (det var de kommunerna som ägde deponin år 2000 då sluttäckningen skulle ha slutförts). I och med att kommunerna har gått in med driftsbidrag för att täcka förlusten som sluttäckningen innebär kan förbundet planera med att få tillbaka det aktieägartillskott om 20 mnkr som gavs till GÅ Utveckling vid årsbokslutet 2022. Återföring sker om den finansiella ställningen i GÅ UT AB tillåter det och beslut tas tidigast på årsstämman våren 2024. Återföringen har ingen resultat effekt på resultaträkningen, men det egna kapitalet i förbundet kommer att förbättras med 20 mnkr, vilket är positivt för soliditeten i förbundet.

Ekonomisk effekt till budgetåret 2024: Eget kapital minskas i GÅ UT AB med 20 mnkr och ökar eget kapital i förbundet med lika mycket. Koncernmässigt tar effekten ut varandra, men soliditeten i förbundet stärks.

Resultaträkning år 2024 med jämförelse

Resultatförändringarna jämförs främst med den senaste prognosen för 2023, men ibland även med budgeten för 2023 för att förstå hur främst kostnaderna har svängt kraftigt under det senaste året. När så sker anges det tydligt. Tabellen nedan visar prognosen för innevarande år, budget 2024, förändringen däremellan, utfallet 2022, samt koncernen.

Tkr	Förbundet				Ekogas 51 %	GÅ Tillsamman s koncernen	Koncernen
	2023 Prognos	2024 Budget	Avvikelse	2022 Utfall	2024 Budget	2024 Budget	2024 Budget
Taxeintäkter	215 292	222 437	7 145	195 478			222 437
Verksamhetsintäkter	78 114	98 814	20 700	73 791	27 384		121 907
Sidointäkter	2 068	1 640	-428	3 487	4 013		5 653
Summa intäkter	295 473	322 891	27 417	272 757	31 397	0	349 997
Produktionskostnader	-80 324	-91 416	-11 092	-76 397	-11 572		-102 988
Bruttoresultat	215 149	231 475	16 326	196 359	19 825	0	247 008
TG 1	73 %	72 %		72 %	63 %		71 %
Övriga kostnader	-67 963	-67 791	172	-67 266	-7 064	700	-74 155
Personalkostnader	-111 933	-124 526	-12 592	-104 926	-4 291		-124 526
Avskrivningar	-23 068	-27 354	-4 286	-21 604	-6 706		-34 060
Rörelseresultat	12 184	11 804	-380	2 563	1 763	700	14 267
TG 2	4,1 %	3,7 %		0,9 %	5,6 %		4,1 %
Finansnetto	-2 684	-4 004	-1 320	-22 104	-1 213		-5 217
Årets resultat	9 500	7 800	-1 700	-19 541	551	700	9 051
TG 3	3,2 %	2,4 %		-7,2 %	1,8 %		2,6 %

Totala intäkter

Förbundets intäkter budgeteras till 322,9 mnkr. Det är en ökning med 27,4 mnkr jämfört med prognosen för 2023. Ökningen består av både taxeintäkter, justeringar inom den kommersiella verksamheten och det nya tillkommande ansvaret för fastighetsnära insamling. Förändringarna redovisas mer i detalj nedan.

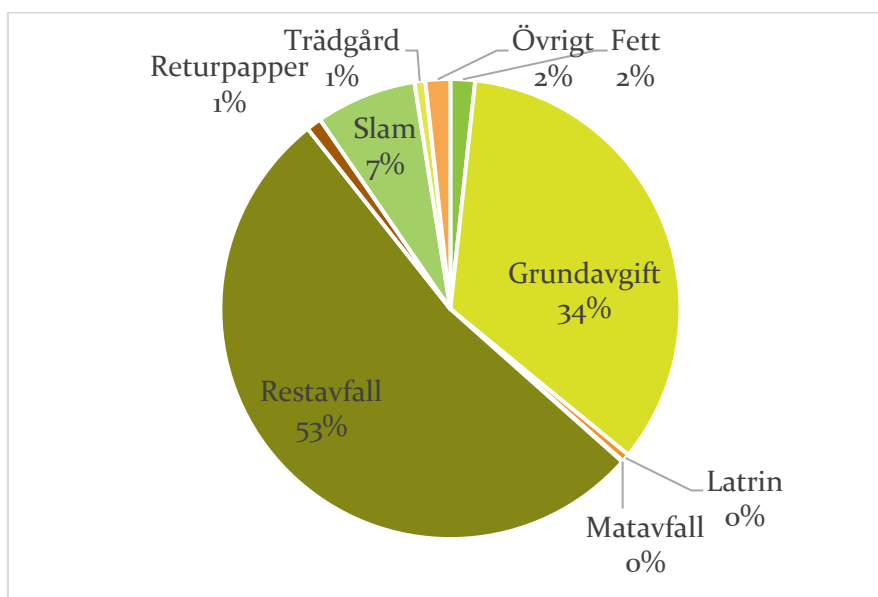
Taxefinansierade intäkter

Taxefinansierade intäkter består av grundavgifter och hämtningsavgifter för restavfall och matavfall. Även slam från enskilda avlopp, fettavskiljare, latrin, trädgårdsavfall, tidningar och andra taxor ingår i taxeintäkterna. Från 1 januari 2024 ingår även hämtning av förpackningar i det kommunala ansvaret, men det är producenterna som kommer att ersätta förbundet för den hämtningen. Det är således inte finansierat via avfallstaxan. Däremot kan förbundet i vissa fall erbjuda extra tjänster kopplat till hämtningen av förpackningar som är inlagt i avfallstaxan.

Totalt beräknas taxeintäkterna uppgå till 222,4 mnkr under 2024, en ökning med 7,1 mnkr, jämfört med senaste prognosen för 2023 och 9,0 mnkr jämfört med budget. Ökningen består främst av de föreslagna taxejusteringarna om totalt 9,4 mnkr, som i snitt motsvarar det en höjning på 4,4 %. Utöver taxejusteringarna räknar vi även med en viss volymökning, ca 0,5 %. Till år 2024 blir det obligatorisk med utsortering av matavfall och det innebär att abonnemang osorterat inte går att teckna för nya abonnenter. Abonnemanget ska även fasas ut för befintliga kunder, som kommer att övergå till ett sorterat abonnemang. Eftersom abonnemang osorterat är mycket dyrare än abonnemang sorterat har vi kalkylerat med att tappa ca 1,5 mnkr i taxeintäkter under 2024.

Taxorna ska enligt självkostnadsprincipen vara kostnadstäckande som helhet. Grundavgifterna justeras inför 2024, däremot inte hämtningsavgifterna för restavfall och matavfall. Tydligt avgränsade taxor som bara berör vissa kundkategorier styrs mot att de ska vara självfinansierade, såsom hämtning av slam från enskilda brunnar eller fettavskiljare. Inom vissa taxor har kostnaderna stigit kraftigt med ökade priser för behandling av avfallet och ökade transporter, vilket påverkar taxorna.

Taxan är kraftigt miljöstyrande och med det menar vi att det ska löna sig att sortera bra och minska på avfallet. Vi ser i plockanalyser att över 2/3 av restavfallet är felsorterat. Restavfallet är också väldigt dyrt att behandla. Kostnaderna av det felsorterade avfallet uppgår upp emot ca 15 mnkr /år.

Diagrammet visar hur taxeintäkterna är fördelade mellan grundavgifter och hämtningsavgifter för restavfall, slam/fett, fritid/latrin, trädgårdsavfall och övrigt. Miljöstyrningen är tydlig att det är restavfallet som vi tar ut avgifter för att tex. hämtningen av matavfallet är kostnadsfritt. I övriga taxeintäkter ingår bland annat felsorteringsavgifter, administrativa avgifter och extra hämtningar.

Verksamhetsintäkter

Verksamhetsintäkterna budgeteras till 98,8 mnkr vilket är 20,7 mnkr högre än prognosen för 2023. Verksamhetsintäkterna består av intäkter från vår marknadsverksamhet, våra återvinningscentraler, internationell verksamhet samt vidarefakturerade kostnader. Från 1 januari ingår även intäkterna för ersättningen från producenterna kopplat till det nya ansvaret för insamlingen av förpackningar fastighetsnära, som utgör absoluta merparten av ökningen.

Marknadsintäkter

Intäkterna från åkeriet (lastväxlarbilar) och den fastighetsnära insamlingen som blir kvar inom marknadsverksamheten budgeteras till 33,7 mnkr, och är en minskning mot prognosen med 17,4 mnkr.

Inom åkeriet har en stor del varit insamling av förpackningar, som har varit marknadsstyrt. Från 1 januari 2024 blir insamlingen av förpackningar från hushåll kommunalt ansvar och stora delar av verksamheten flyttas över till det nya ansvaret.

Kvar blir de företag och verksamheter som har hämtning av förpackningar, då det inte ingår i det nya kommunala ansvaret, samt insamling av andra fraktioner, tex. well och kontorspapper.

En stor del är också hämtningar och transporter med lastväxlarbilar och stora containrar. Den verksamheten fortsätter som vanligt, däremot märks en viss dämpning på marknaden vilket påverkar budgeten. Här är målet främst att bibehålla den marknad vi har, en liten volymökning om 3,5 % budgeteras.

Hämtningspriserna indexeras upp enligt avtal. Indextalen bestäms i början av december (jämförelsemånad är november-november). I budgeten har indexjusteringen beräknats till 4,5 %.

Behandlingspriserna ut till kund justeras också årligen eller vid nya upphandlingar och styrs utifrån hur behandlingskostnaderna ändras i avtal och upphandlingar. Metallpriserna och några andra fraktioner är svårbudgeterade utifrån att priserna styrs på en världsmarknad och det kan vara kraftiga svängningar både upp och ner. Totalt sett budgeteras att behandlingsintäkterna sjunker med ca 1,0 mnkr jämfört med prognosen för år 2023.

Hysesintäkterna budgeteras i stort sett lika som i prognosen.

Fastighetsnära insamling av förpackningar

Från 1 januari har förbundet ansvaret för insamlingen av förpackningar fastighetsnära. Ersättningen för insamlingen kommer från producenterna och administreras via Naturvårdsverket. Budgeten för år 2024 grundar sig på både fasta ersättningar för olika typer av hushåll och återvinningsstationer, samt en rörlig ersättning för insamlade volymer. Ansvaret är helt nytt och budgeten grundar sig

på antaganden om utbyggnadstakt och volymer. Totalt beräknas intäkterna i budgeten uppgå till 37,4 mnkr.

Den totala budgeten för hela insamlingen grundar sig på att det ska vara kostnadstäckning och att det inte ska finansieras via avfallstaxan. Fokus för år 2024 är att ta över ansvaret för alla återvinningsstationer, flytta över och utöka insamlingen av förpackningar från flerbostadshus som tidigare även har utförts av vårt marknadsåkeri. Även insamlingen från småhus som innebär ett nytt insamlingssystem beräknas kunna komma igång i slutet av hösten 2024. Det första året beräknas den här verksamheten göra ett överskott på ca 3,5 mnkr. Överskottet kommer inte att vara lika högt de kommande åren när de stora investeringarna kommer som ökar både avskrivningskostnader och räntekostnader. Initialt kommer insamlingen från flerbostadshus att göras med bilar som blir färdigavskrivna under 2024 (inväntar nya bilar som är försenade i leverans) och till stor del i redan befintliga kärl.

Intäkterna från återvinningscentraler

Intäkterna från återvinningscentralerna beräknas uppgå till 16,6 mnkr nästa år, en knapp minskning med 0,1 mnkr jämfört med prognosen för 2023. Här ingår intäkterna från de företag som betalar för att lämna verksamhetsavfall på våra återvinningscentraler, samt intäkter för de fraktioner som vi får betalt för. Det är främst intäkter från metallskrot och returträ, men vi får även betalt för bilbatterier, elavfall, pant, däck och lastpallar. Lastpallar är en ny fraktion från år 2023 som nu ger en intäkt på ca 0,2 mnkr/år. Det är främst intäkterna för metallskrot som är svårbudgeterade utifrån att både volymer och priser svänger kraftigt upp och ner.

Övriga verksamhetsintäkter

I övriga verksamhetsintäkter ingår dels intäkterna från de internationella projekten, som budgeteras till 1,3 mnkr, dels ingår vidarefakturerade kostnader med 9,3 mnkr. Vidarefakturerade kostnader är främst personalkostnaderna för de medarbetare som arbetar åt Gästrikre Ekogas AB (personalen är anställd av Gästrikre återvinnare) och har således ingen resultat effekt i förbundet.

Sidointäkter

Sidointäkterna budgeteras till 1,6 mnkr och utgörs av försäljningar av anläggningstillgångar, lönebidrag och andra övriga intäkter.

Produktionskostnader

Produktionskostnaderna består av behandlingskostnader, entreprenadkostnader och inköp av material som är direkt kopplat till hämtningen av allt avfall. De budgeterade kostnaderna uppgår till totalt -91,4 mnkr, vilket är 11,1 mnkr i ökade kostnader jämfört med prognosen för 2023.

Främsta anledningen till ökningen mot prognosen är beräknade entreprenadkostnader och andra produktionskostnader för den fastighetsnära insamlingen av förpackningar, som budgeteras till 12,5 mnkr.

Bortsett från den fastighetsnära insamlingen budgeteras behandlingskostnaderna bli ungefär lika som i prognosen, men där det uppskattas indexjusteringar av behandlingskostnaderna på mellan 0 % upp till 11 %. Vi ser att konjunkturedgången i samhället även påverkar att vissa fraktioner minskar i volym. Tex. syns det inom restavfallet, matavfallet och vissa fraktioner som lämnas på våra återvinningscentraler. Då 2024 spås vara ett år då konjunkturen fortfarande är på väg ner, antas minskade volymer, vilket ger minskade behandlingskostnader. Vi tror inte att effekten av införandet av fastighetsnära insamling ger minskade volymer restavfall under 2024, den effekten kommer försiktigt först under år 2025.

Under 2023 påbörjades ett test att behandla fett från fettavskiljare ute på biogasanläggningen i Forsbacka med lyckat resultat. Nu utvidgas behandlingen till att ta emot större volymer, vilket på sikt kommer att leda till minskade behandlingskostnader för förbundet.

Från årsskiftet har vi en ny entreprenör för insamlingen av slam från enskilda brunnar och fett från fettavskiljare. Entreprenadkostnaderna beräknas sjunka något jämfört med prognosen för år 2023. Under år 2023 har entreprenadkostnaderna ökat mer än väntat och det varit en del driftsproblem av anläggningen i Hedåsen i Sandviken, där slammet hanteras som också har medfört störningar för insamlingen med ökade transportkostnader som följd. De problemen beräknas vara åtgärdade under hösten 2023.

Kostnaden för inköp av papperspåsar och då främst matavfallspåsar har ökat flera år i rad, men nu uppskattar vi en viss dämpning av priserna och därav budgeteras kostnaderna ungefär lika som under år 2023.

Övriga kostnader

Övriga kostnader utgörs bland annat av fastighetskostnader, IT-kostnader, fordonskostnader, kommunikation, konsulter och inhyrd personal.

Övriga kostnader budgeteras till -67,8 mnkr, vilket är 5,2 mnkr lägre än prognosen för år 2023. I utfallet för år 2023 ingår då även ett driftsbidrag från kommunerna på 5 mnkr avseende sluttäckningen av askcellsdeponin i Forsbacka som har lämnats vidare till dotterbolaget GÅ Utveckling AB, där utförandet av sluttäckningen sker. Bortsett från det vidarelämnande bidraget till dotterbolaget är budgeten för de övriga kostnaderna i stort sett lika som i prognosen, en minskning med 0,2 mnkr. Det är en styrka att förbundet klarar att hålla de övriga kostnaderna i schack när kostnadsökningarna och verksamheten växer.

Där avtal eller index styr kostnadsuppräknningen är det beaktat så gott det går i ett tidigt skede. Där kostnadsuppräknningen är mer svåruppskattat har inflationen med 4 % antagits.

Drivmedel är den enskilt största kostnadsposten under övriga kostnader och beräknas uppgå till 15,3 mnkr. Posten är väldigt svårberäknat utifrån att prissvängningarna har varit snabba och kraftiga de senaste åren. Här bedöms priset utifrån hur priset är i oktober 2023.

Hyran för våra lokaler beräknas höjas med konsumentprisindex som har uppskattats till 7,5 % i budgeten.

Kopplat till den fastighetsnära insamlingen av förpackningar flyttas redan befintliga bilar från marknadsåkeriet (där insamlingen av förpackningar har skett på den konkurrensutsatta marknaden) över till det nya ansvaret. Totalt beräknas en tillkommande bil under 2024. Kommunikationsinsatserna behöver utökas för att säkerställa ett bra övertagande och mottagande från medborgare och kunder.

Kostnaderna för inhyrd personal utgörs av extrapersonal till våra återvinningscentraler eller åkeriverksamhet. Det kan även vara att en tjänst har blivit vakant och i väntan på ny rekrytering, behövs ibland inhyrd personal. I budgetarbetet försöker vi så gott det går att budgetera personalbehovet under personalkostnaderna. I praktiken kan dock utfallet utifrån vad som är bäst i olika situationer bli inhyrd personal. I budgeten minskas därför inhyrd personal med totalt 1,3 mnkr och flyttas över till personalkostnader.

Personalkostnader

Personalkostnaderna beräknas uppgå till -124,5 mnkr i budgeten, jämfört med prognosen för 2023 som bedöms till -112,0 mnkr. Budgeten för år 2023 uppgick till -116,3 mnkr. Ökningen är 12,6 mnkr mot prognosen och 8,2 mnkr mot budgeten för 2023.

Förbundet har lyckats hålla nere personalkostnaderna under år 2023 jämfört med budgeten som sattes inför år 2023. Ej återbesättning av vakanta tjänster och ej återbesättning vid pensionsavgång, samt effektivare organisation av semesterersättare har varit några åtgärder som hållit ner kostnaderna. Samtidigt har vi behövt backa på vissa planerade effektiviseringar, då planeringen inte höll. I ljuset av de åtgärderna är ökningen inför år 2024 och de förändringar som sker i verksamheten en tydlig signal om att förbundet har en bra styrning av personalkostnaderna.

Den årliga lönerevisionen (3,3 % enligt avtal) och ökade pensionskostnader bedöms till 4,0 mnkr.

Kopplat till det utökade ansvaret för fastighetsnära insamling beräknas personalkostnaderna öka med ca 6,0 mnkr i budgeten. Det handlar om utökning inom chaufförer, arbetsledning, transportledning, samordning, förvaltning av ÅVS:er, kundservice, kommunikation, rådgivning och projektledning. De utökade personalkostnaderna beräknas täckas av ersättningen från producenterna. Det är svårt att budgetera för exakt när personalbehovet behövs när verksamheten växer kraftigt de kommande åren. Vi har sett över vilka personalutökningar som kommer

att vara permanenta och vilka som kommer att behövas bara under projekttiden under införandeåren 2024-2026. Där finns en plan på hur några tjänster ersätter kommande pensionsavgångar.

Inom både ÅVC och åkeriverksamheten finns extrapersonal som täcker upp vid tex. frånvaro och helger. I budgeten läggs behovet av extrapersonal under personalkostnader. I praktiken och beroende på vad som passar verksamheten bäst kan utfallet ibland bli inhyrd personal i stället som ligger under posten "övriga kostnader". En tjänst på kontoret har i motsatt riktning budgeteras under inhyrd personal i stället för under personalkostnader. Nettoeffekten i budgeten för år 2024 är att kostnader som år 2023 låg som inhyrd personal nu flyttas över till personalkostnader med 1,3 mnkr.

Gästrikre Ekogas personal är anställda av Gästrikre Återvinnare. Personalkostnaderna beräknas minska med ca 0,3 mnkr i budgeten jämfört med prognosen och beror dels på att två tjänstepersoner som har sagt upp sig, delvis återsätts internt och att tex. ny tekniker rekryteras in i stället, dels att övertidskostnaderna kommer att ses över och minskas. Alla kostnader mot Gästrikre Ekogas vidarefaktureras och får ingen resultateffekt för förbundet.

Övriga förändringar som påverkar personalbudgeten är att vakanta tjänster eller förändrat personalbehov som tillsätts under året, får en helårseffekt till kommande budgetåret. Vi har även en kommande vakant tjänst som behöver ersättas i tid för att läras upp och gå dubbelt några månader.

Även inom personal har effektiviseringar och besparingar gjorts. Bland annat har arbetet med att förbättra våra processer och flöden lett till att vid återbesättning av tjänster har förbundet verkligen sett över behovet och fördelat om internt där behovet är som störst.

Avskrivningar

Avskrivningarna budgeteras till – 27,4 mnkr, vilket är 4,3 mnkr högre än prognosen för 2023. Den stora delen av ökningen beror på att förbundet till 2024 planerar göra investeringar för ca 57,2 mnkr. Avskrivningarna hänger mycket ihop med när under året som leveranserna av anläggningstillgångarna sker. De senaste åren har vi sett att leveranstiderna för främst fordon har skjutits fram i flera omgångar. Nu när vi står inför stora investeringar i fastighetsnära insamling får vi se om leveranstiderna håller. Blir det förseningar så skjuts kostnaderna för avskrivningarna framåt i tiden.

Finansnetto

Det finansiella nettot budgeteras till – 4,0 mnkr, vilket är 1,3 mnkr högre än prognosen. Intäktsräntor består av dröjsmålsräntor. Förbundet har inte långfristiga lån utan en checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgående till 160 mnkr, där ränta utgår för utnyttjat belopp. Ränteprognoser erhålls från Gävle kommun och under året har räntesatserna redan höjts och inför 2024 budgeteras ytterligare

höjning. Likviditetsbehovet kommer att öka kraftigt kopplat till ökade investeringar och det ihop med stigande ränta förklarar kostnadsökningen.

Investeringsbudget och plan

Investeringsbudgeten för 2024 uppgår till 57,2 mnkr. Inköp av fordon planeras till ett värde av 29,6 mnkr. Flera fordon planerades att köpas in år 2023, men sena leveranser gör att de kommer först år 2024.

Till återvinningscentralerna planeras investeringar för 4,8 mnkr, de består främst av en utbyggnad av personalbyggnad på återvinningscentralen i Sandviken, dagvattenåtgärd i Hedesunda, våderskydd och asfaltering på återvinningscentralen i Gävle.

Inventarier och maskiner budgeteras till 9,4 mnkr, bestående av löpande investeringar i sopkärl, containrar och komprimatorer.

Inom fastighetsnära insamling kommer stora investeringar att behöva göras de kommande åren 2024–2026 i främst nya kärl och nya bilar. För 2024 planeras investeringar om 14,8 mnkr som består av övertagandet av alla containrar på återvinningsstationerna, fortsatt utbyggnad inom insamlingen hos flerbostadshus. I slutet av året planeras uppstarten av insamlingen från småhus och villor.

Till 2025 och 2026 ligger investeringsplanen på 105,3 mnkr respektive 66,9 mnkr. Utbyggnationen av den fastighetsnära insamlingen utgör den största delen med 69,1 mnkr år 2025 och 54,0 mnkr år 2026. I planen för 2025 och 2026 ligger förutom sedvanliga investeringar i fordon, kärl, containrar och övriga förbättringsåtgärder även att bygga om återvinningscentralen i Ockelbo för ca 20 mnkr år 2025.

I Gästrikre Ekogas AB planeras investeringar om 11,4 mnkr år 2024. Förutom ett normalt investeringsbehov i anläggningarna och den befintliga verksamheten, planeras utredning kring möjligheterna för en förvätskningsanläggning och bättre förbehandling av matavfallet. Investeringar som möjliggör en högre produktion, bättre logistik och möter marknadens behov framåt.

Tidigare beslut om investering i en eftersorteringsanläggning är ej medtagen i investeringsbudgeten eller kommande plan. Dels är inte markfrågan utredd och klar och dels behöver vi prioritera ekonomiskt vad som är viktigast de kommande åren och i nuläget finns inte det utrymmet. Frågan får tas upp igen om några år när vi har sett effekterna av utbyggnationen av de stora investeringarna vi står inför.

Investeringar			
Tkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Fordon	29 630	5 600	6 400
Byggnader och mark	3 400	20 000	
Inventarier & Maskiner	9 425	10 600	6 500
Fastighetsnära insamling	14 800	69 100	54 000
Summa förbundet	57 255	105 300	66 900
Koncern			
Gästrikre Ekogas	11 350	10 000	10 000
Summa koncern	68 605	115 300	76 900

Likviditetsbudget förbundet

Tusentals kronor (Tkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Resultat efter finansiella poster	7 800	4 900	5 700
Avskrivningar	27 354	30 611	36 999
Kassaflöde från den löpande verksamheten	35 154	35 511	42 699
Investeringar	-57 255	-105 300	-66 900
Kassaflöde från investering och finansiering	-57 255	-105 300	-66 900
Årets förändring av likvida medel	-22 101	-69 789	-24 201
Likvida medel vid årets början	-60 000	-82 101	-151 890
Likvida medel vid årets slut	-82 101	-151 890	-176 090

Förbundet har för åren 2023-2024 en total checkräkningskredit på 160 mnkr via Gävle kommuns internbank.

Checkräkningskrediten planeras att utnyttjas med ytterligare ca 22,1 mnkr under 2024 för att uppgå till ca -82,1 mnkr vid året slut. Likviditetsbehovet är extra svårplanerat under år 2024 för det är många antaganden som ligger bakom utbyggnationen av den fastighetsnära insamlingen vad gäller investeringstakten, leveranstider och tidpunkter för ersättningar.

I budgeten för 2024 planeras investeringar till 57,3 mnkr. Kassaflödet från den egna verksamheten beräknas till 35,2 mnkr utifrån budgeterat resultat och avskrivningar.

För åren 2025 och 2026 ökar likviditetsbehovet med ytterligare ca 70 mnkr respektive 24 mnkr och det är kopplat till kassaflödet och investeringar enligt investeringsplanen.

Förbundet har under hösten 2023 fört dialog med Gävle kommuns internbank att behov finns att utöka den totala checkräkningskrediten från år 2025 och framåt.

GÅ Utveckling AB har en checkräkningskredit på 5 mnkr. Förbundet har ett borgensåtagande åt Gästrikre Ekogas AB som har en kreditlimit på 150 mnkr. Detta åtagande uppgår till 51 %, dvs. 76,5 mnkr.

Ekonomiska nyckeltal

Det budgeterade resultatet uppgår till 7,8 mnkr, vilket ger en resultatmarginal på 2,4 %. Taxeverksamheten budgeteras till 0 %, överskottet kommer från den konkurrensutsatta marknadsverksamheten samt den fastighetsnära insamlingen. Soliditeten bedöms hamna på 26,8 % och skuldsättningsgraden bedöms uppgå till 2,7.

Resultatmarginalen planeras att ligga på 1,5 % år 2025 och 1,6 % år 2026, vilket behövs för att klara en god ekonomisk hushållning. I den ekonomiska planen är den taxefinansierade verksamheten samt den fastighetsnära insamlingen planerad till 0 %, överskottet kommer från den konkurrensutsatta marknadsverksamheten.

Utmaningen har varit att klara målet om minst 20 % soliditet i koncernen. Det målet sattes innan förbundet började tillämpa redovisningsprincipen för finansiell leasing. För att göra en rättvis spegling om målet uppnås visas därför soliditetsmålet både inklusive och exklusive effekten av finansiell leasing.

Förbundets bedömning är att soliditetsmålet om minst 20 % klaras med relativt god marginal om vi ser på effekten exkl. finansiell leasing (se nedersta raden i tabellen)

Under 2024 är det troligt att det aktieägartillskott som förbundet lämnade till dotterbolaget GÅ Utveckling år 2022, på 20 mnkr, kan återföras. Det kommer att förbättra det egna kapitalet i förbundet, vilket har en positiv påverkan på soliditeten.

Soliditeten kommer att sjunka de kommande åren kopplat till stora investeringar som ökar på balansomslutningen kraftigt, men eftersom det inte är någon vinstmarginal på den taxefinansierade verksamheten eller den fastighetsnära insamlingen ökar inte det egna kapitalet i motsvarande omfattning för att klara att bibehålla soliditeten.

Tabell 1. Nyckeltal förbundet och koncernen

	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Resultatmarginal förbundet %	2,4%	1,5%	1,6%
Soliditet förbundet inkl. effekt av finansiell leasing	26,8%	23,0%	23,0%
Soliditet förbundet exkl. effekt av finansiell leasing	34,7%	28,2%	27,5%
Skuldsättningsgrad förbundet	2,7	3,3	3,3
Soliditet koncernen inkl. effekt av finansiell leasing	22,2%	19,8%	20,0%
Soliditet koncernen exkl. effekt av finansiell leasing (mål > 20 %)	27,9%	23,8%	23,6%

Ekonomisk plan 2024-2026

Det finns osäkerheter kring hur ekonomin kommer att se ut på sikt för förbundet. Vi ser stora svängningar på marknaden och i omvärlden vad gäller främst drivmedel, behandlingspriser, inflation/index, miljöavgifter och räntor som har stor påverkan på förbundets ekonomi. När kostnaderna ökar kraftigt och när merparten är kostnader som förbundet inte kan påverka, får det stora ekonomiska konsekvenser. Våra taxeintäkter styrs och sätts av kommunerna och ingen årlig indexering eller höjning sker med automatik. I planen utgår förbundet från information om omvärlden som finns när planen läggs och parerar för lämpliga åtgärder i antaganden nedan.

Verksamheten i förbundet antas drivas på motsvarande sätt som budgetåret 2024 med hänsyn till följande antaganden för åren 2025–2026:

- Taxefinansierade verksamheten har ett resultat om 0 mnkr, både i budgeten och den ekonomiska planen utifrån självkostnadsprincipen.
- Resultatmarginalen är 2,4 % år 2024, 1,5 % under 2025 och 1,6 % under 2026 och det positiva resultatet kommer från den konkurrensutsatta marknadsverksamheten (år 2024 budgeterar även den fastighetsnära insamlingen med ett positivt resultat)
- Utbyggnationen av den fastighetsnära insamlingen av förpackningar följer den plan som togs i beslutet i direktionen 20230914. Budgeterat resultat 3,5 mnkr för år 2024, planerat resultat 0 mnkr för åren 2025-2026. Räkningar med kostnadstäckning. Intäkterna planeras öka från 37,4 mnkr år 2024 till 62,0 mnkr år 2026.
- Volymökning av avfallstaxorna planeras till 0,5 % och är utifrån historisk ökning av nya abonnemang. Nybyggnationen har stannat av och nyinflyttningen i våra kommuner har också dämpats så risk finns att det inte blir någon volymökning.
- Tapp av taxeintäkterna för att abonnemang osorterat fasas ut, planeras till 0,5 % av de totala taxeintäkterna och motsvarar ca 1-1,2 mnkr per år.
- Beslutad taxejustering för år 2024 är med i budgeten. Inga övriga justeringar av taxan för åren 2025–2026 är inlagda. Tas upp för beslut under våren 2024.
- Verksamhetsintäkterna höjs i planen med 3,5 %. De avser intäkterna för ÅVC och marknad. Målet är att behålla nuvarande marknad och öka volymen något och en prisökning enligt index planeras. Intäkterna för metall kan vi inte prognostisera utan utgår från samma nivå som i budget med samma uppräknings.
- Övriga intäkter justeras inte.
- Produktionskostnaderna planeras öka med 2,5 %, vilket är strax över hur prognosen för KPI och inflationen ser ut framåt. Behandlingspriserna har stigit kraftigt de senaste åren kopplat till hög inflation, höga avfallsindex och skatter. Om inflationen som spås återgå till mer normala taktar antar vi även att behandlingspriserna följer den utvecklingen. Behandlingsvolymerna inom vissa fraktioner har vi sett gått ner kopplat till en dämpad konjunktur, vilket har lett till lägre behandlingskostnader. Det är rimligt att anta att om konjunkturen stiger igen, så ökar köpkraften och även avfallsvolymerna. Samtidigt sker nu

också en stor förändring genom fastighetsnära insamling av förpackningar vilket antas leda till förbättrad sortering och mindre restavfall som i bästa fall dämpar behandlingskostnaderna. Utifrån att det kan antas både ökning och minskningar antas att volymerna bibehålls på den nivå som är år 2023.

Entreprenadkostnaderna påverkas mycket av priserna på drivmedel, vilka är svåra att sia om. I planen utgår vi från att entreprenadindex följer 2,5%.

- Övriga rörelsekostnader räknas upp med inflation som här antas vara 2,0 % (jämfört med prognoser som konjunkturinstitutet tar fram)
- Personalkostnaderna för 2024 bedöms lönerrevision till 3,3 %, för 2025 och 2026 utgår vi från en mer normal utveckling på 2,5 %. Ökning av verksamheten kopplat till fastighetsnära insamling, främst nya chaufförer. Inga övriga nya tjänster är medtagna.
- Avskrivningar och finansnetto justeras enligt investeringsplan och finansieringsbehov samt räntenivåer.
- Effektiviseringskrav på 1,5 % ingår redan i budget 2024. Effektiviseringar eller behov av finansiering motsvarande 2,6 mnkr för år 2025 och 8,6 mnkr för år 2026 behövs för att få en ekonomi i balans. Beslut om hur det bör hanteras tas under våren 2024.

Resultaträkningar 2024–2026

Givet förutsättningarna och antagandena ovan kommer resultatet för förbundet att se ut enligt nedan.

Förbundet	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Taxeintäkter	222 437	222 437	222 437
Verksamhetsintäkter	98 814	111 356	127 394
Sidointäkter	1 640	1 640	1 640
Summa intäkter	322 891	335 433	351 471
Produktionskostnader	-91 416	-94 362	-96 884
Bruttoresultat	231 475	241 071	254 587
TG 1	72 %	72 %	72 %
Övriga kostnader	-67 791	-73 722	-77 689
Personalkostnader	-124 525	-130 024	-136 075
Avskrivningar	-27 354	-30 611	-36 999
Rörelseresultat	11 804	6 714	3 824
TG 2	4 %	2 %	1 %
Finansnetto	-4 004	-5 414	-6 724
Resultat efter finansiella poster	7 800	1 300	-2 900
TG 3	2,4 %	0,4 %	-0,8 %
Effektiviseringar/finansiering *		3 600	8 600
Årets resultat	7 800	4 900	5 700
TG 4	2,4 %	1,5 %	1,6 %

**effektiviseringar med 4,5 mnkr (1,5 %) ingår redan i lagd budget. För åren 2025-2026 saknas 3,6 mnkr respektive 8,6 mnkr för att få en ekonomi i balans.*

Koncern (Tkr)	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Förbundet	7 800	4 900	5 700
GÅ Tillsammans koncern, 100 %	700 -	200 -	200
Gästrikre Ekogas AB, 51 %	551	510	510
Resultat koncern	9 051	5 210	6 010

De helägda dotterbolagen planerar att redovisa ett resultat kring 0,7 mnkr under budgetåret 2024 och -0,2 mnkr år 2025-2026. I budgeten för 2024 räknas med att slutredovisningen av sluttäckningen blir av askcellsdeponin blir klar och så som läget ser ut inför budgeten kommer sista delen av avsättningen att återföras, som inte blev återförd under 2023. Åren 2025-2026 beräknas verksamheten vara fortsatt vilande och bara ha kostnader för provtagningar och revision.

Gästrikre Ekogas AB ingår med 51 % i koncernen. Budgeten beräknas till +1,1 mnkr, varav 51 % tas upp i koncernberäkningarna. Långtidsprognosen är inte klar vid skrivandet av förbundets ekonomiska plan, men givet trenden det senaste året om fortsatt stabil produktion och försäljning samt kostnadseffektiviseringar antas en försiktig positiv utveckling av resultatet.